

Kérődző vadjaink téli etetése --- 2014. december

Az etetőket a vad nem egyformán kedveli. Némelyiket állandóan töltögetni kell, viszont akad olyan is, amelyikre hónapokig rá sem néznek az erdei állatok.

A jó etetők a téli beállóhelyek közelében vannak, ott ahol a nyugalom biztosított, a terep enyhén fedett, és a vad megfelelő búvóhelyet talál. Dombvidéken emellett a szélmentes, déli fekvésű, napsütötte oldalak méginkább kedveltek.

Nem szabad etetőt építeni forgalmas utak mellé, dombtetőkre, huzatos völgyekbe, aljnövényzet nélküli fiatal léces erdőkbe. Erdőtelepítések közelében se etessünk, mert a csemetékhez csalogatott vad, ott jelentős kárt okozhat.

A vadászterületek vadeltartó képességét a vadászati üzemtervek állapítják meg, amelynek alapján az eltartható vadlétszámot is előírják. Ha a vadászatra jogosult több vadat akar tartani az engedélyezettnél, akkor annak takarmányszükségletét külön forrásokból is kell fedeznie. De persze nem csak a többletvad mennyiség szorul külön gondozásra, etetésre, hanem az eltartható állomány is. A szigorú telek, de emellett pl. az aszályos nyarak is olyan takarmány és vízhiányt okozhatnak, amit csak mesterségesen lehet pótolni. A jó vadgazda azonban nemcsak szűkös időkben gondoskodik vadjáról. Az etetés ugyanis nemcsak takarmánypótlást szolgálhat, hanem elvonja a vadat a nagyobb mérvű mező és erdőgazdasági károsítástól, könnyítheti a vadászatot, és nem utolsó sorban helyhez köti a vadat.

A **szarvas**, Hoffmann szerint az úgynevezett átmeneti táplálkozású kérődzők közé tartozik. Nem válogat olyan mértékben, mint például az őz, és a viszonylag nagyobb rosttartalmú táplálékot is jól hasznosítja. A kutatók azt tapasztalták, hogy a lomblevelű fák finomabb részeit (pl. rügyek) fogyasztja legszívesebben. Gyenge minőségű élőhelyen, télen a cserjék vagy a tűlevelűek finomabb részeit és egyes fafajok kérgét is eszi. A szarvas kérődző állat lévén mindenkori táplálékának legfontosabb összetevője a (víztől eltekintve) rostban gazdag szálás takarmány. Ennek felhasználásával képezi a bendő a két alapvető fontos tápanyag forrást, a zsírsavakat és a fehérjéket.

Az **őz**, válogatós természetű úgynevezett pákosztos állat, a lágy és ízes zöld növényi részeket, hajtásokat rügyeket fogyasztja legszívesebben. Az erdei környezetben élő őzek, téli táplálékának zömét a fás szárúak teszik ki. Az egyszikűek aránya a lágyszárúak közül igen alacsony volt. Az őz télen, ha mód van rá, a fás szárúak elé helyezi táplálkozásában a terméseket, magvakat, a fenyőt csak szükségből fogyasztja.

Táplálék szükséglet szempontjából a **muflon** a legigénytelenebb nagyvadunk. Amint a hó foltokban eltűnik, a napos hegyoldalokról megjelenik ezeken a helyeken, hogy a szőrfüveket rághja. A fák, cserjék, bokrok rügyeit és leveleit minden időben felveszi, de télen a mohát is megeszi. Nagyon szereti a makkot, mellső lábaival kaparja érte az avart, sőt le is „térdel” az evéshez. Ha nem lennének nagy teleink, - amikor segítségünk nélkül magas hóállásor legnagyobb részük elpusztulna - nem sok gondot okozna ennek a vadfajunknak az eltartása.

Szálás takarmánynak a jó minőségű széna, lucerna, lóhere és baldacin a használatosak. Erő takarmányról legfőbbképpen maga az erdő gondoskodik a jó makkterméses években. Ennek pótlásáról és kiegészítéséről azonban minden évben gondoskodnunk kell. Ennek egyik nagyon jó formája a gesztenye, mely őszi időben kitűnő kalóriatakarmanyt biztosít. Költségesebb ugyan, de egyértelműen elterjedt és használatos takarmány a szemes és csöveskukorica,

amelyet minden vad szívesen felvesz. Mesterségesen előállított nedvdús takarmányok közül pedig egyre fontosabb szerepet játszik a silótakarmány.

Végezetül megállapíthatjuk, hogy bár hazánkban rendkívül havas, kemény időjárás ritkán fordul elő, a vad téli etetéséhez etető, etetőhelyek létesítése még az enyhébb időszakban is feltétlenül szükséges!

Szemán Jenő